

Le diable au corps
(De Witte Kraai)
- Foto Keoon

deed, ditmaal als object-prinses, mijn hart weer sneller slaan; Bart Slegers en Frank Focketyt zijn in hun gekibbel, getwijfel, gestrategeer rond de mevrouwelijke persoon belachelijk grappig. Over de herinnering aan Mickey Mouse, Ophelia, de kommandant, schuiven reeds nieuwe beelden.

Schaalvergroting

Het gezelschap van De Witte Kraai bestaat inmiddels zeven jaar. Opgestart als Theaterwerkgroep Salu, een zaal, De Witte Kraai, verbouwd, er vervolgens weer uitgezet voor een tapijthandel, sindsdien als reizend gezelschap Vlaanderen en Nederland rondhossend met een zeer divers repertoire: Angelsaksisch werk (Pinter, Beckett, Mamet), een Shakespeare, een Müller, twee stukken van Sam Bogaerts, een scenario van Pierre Plateau, veel bewerkingen (Knut Hamsun, D.H. Lawrence, Pessoa, Radiguet). Een lijstje dat op zich niet zoveel zegt: teksten zijn meestal enkel aanleiding, worden trouwens altijd grondig hertaald en/of herwerkt tot een duidelijker 'Bogaertse' versie (uitzondering voor *Kwartet* van Heiner Müller waar niets aan te veranderen viel omdat het Sam Bogaerts de woorden uit de mond nam). De belangrijkste vernieuwing ligt vooral in het regie- en acteertalent: het balanceren op de gespan-

nen koord tussen natuurlijkheid en gekunsteldheid, het constante omkantelen tussen inleven en op afstand houden, het geduldig, minutieus, maar met een groot gevoel voor humor afkrabben van elke vernislaag op het menselijk gedrag; een gevoel voor ritme en montage, later ook het gevoel een ruimte in theaterale ruimtes te herschikken; vooral beheerst Bogaerts de kunst acteurs tot nieuwe dingen te dwingen, tot het uiterste te laten gaan. Dat alles is niet zonder invloed gebleven. Publieke belangstelling is van bij de aanvang erg groot geweest; Sam Bogaerts en De Witte Kraai-acteurs Warre Borgmans en Lucas Vandervost exporteerden hun kunsten naar BKT, KVS, Fakkelteater, Mannen van den Dam, Globe, etc. Ook wegens geldgebrek want het gezelschap werd pas in 1985 met vijf miljoen subsidie gehonoreerd, op een moment dat de vaste regisseur Sam Bogaerts naar Nederland vertrok. Ondanks pessimistische verwachtingen bleef de Witte Kraai bestaan en werd met Pessoa (*Tyrannie der hulpverlening*) poëtischer en vriendelijker; het acteerpeil bleef, in vergelijking met veel van het Vlaamse theater, duizelingwekkend.

En nu? Na jaren hard knokken zonder middelen, met minieme budgetten, altijd te weinig mensen, is men toe aan een ruimere adem, andere ideeën, nieuwe gezichten. Verder gemarginaliseerd werken in de onderste regionen van het subsidiestelsel biedt weinig perspectieven.

De interne dynamiek van dergelijk gezelschap vereist een schaalvergroting: meer middelen, meer mensen, belangrijker werk. Ivo Van Hove met Akt/Vertikaal zit in dezelfde situatie. Beide gezelschappen willen nu, naar het voorbeeld van het Brusselse Théâtre Varia, als De Tijd gaan samenwonen. Meteen zou een bundeling van middelen en van regie-, acteer- en vormgevingstalent tot stand gebracht worden dat zicht geeft op een middelgroot gezelschap van niveau. In het Vlaamse theater, waar elke kleine en grote artiest zijn eigen gezelschap wil, is een fusie, zeker van dit gehalte, groot nieuws. De overheid mag de kans niet laten voorbijgaan om dit initiatief SERIEUS te steunen. Nu dus. Niet binnen zeven jaar.

Luk Van den Dries

LE DIABLE AU CORPS

auteur: Paul Pourveur naar Radiguet; groep: de Witte Kraai; regie: Lucas Vandervost; vormgeving: Valentine Kempynck, Hedy Grünwald, Lukas Vandervost; spelers: Frank Focketyt, Chris Nietvelt, Bart Slegers; wordt nog gespeeld in september, oktober en november 1986 op een dertigtal plaatsen in Nederland en Vlaanderen. Voor precieze gegevens: bel het Gezelschap van de Witte Kraai op 03/2164561.